

Деякі практичні аспекти перегляду рішення Вищого Господарського Суду Верховним Судом України

Пономарьова Т.С., старший викладач кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС

Правом на подання такої заяви користуються виключно сторони, треті особи і прокурор. Форма заяви, загальні правила щодо її викладення і підписання є аналогічними з тими, що розглядалися вище.

Треба зауважити, що вказана заява подається до Верховного суду України через Вищий господарський суд України і виключно за наявності таких підстав:

1) неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, внаслідок чого ухвалено різні за змістом судові рішення у подібних правовідносинах;

2) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Додатково стаття 111(18) ГПК встановлює, що у заяві про перегляд судових рішень господарських судів зазначаються:

1) найменування суду, до якого подається заява;

2) найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові для фізичних осіб) сторін, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання (для фізичних осіб), а також їхні номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти, якщо такі є;

3) конкретні різні за змістом судові рішення, в яких має місце неоднакове застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах;

4) обґрунтування необхідності перегляду судових рішень у зв'язку з ухваленням рішення міжнародної судової установи, юрисдикція якої визнана Україною, якщо заява подана на підставі, встановленій пунктом 2 частини першої статті 111-16 цього Кодексу;

5) вимоги особи, яка подає заяву;

6) у разі необхідності - клопотання;

7) перелік матеріалів, які додаються до заяви.

Відповідно до статті 111 (19) ГПК таким документами є:

1) копії заяви відповідно до кількості осіб, які беруть участь у справі;

2) копії судових рішень, про перегляд яких подано заяву;

3) копії різних за змістом судових рішень, в яких має місце неоднакове застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах;

4) копія рішення міжнародної судової установи, юрисдикція якої визнана Україною, або клопотання особи про витребування копії такого рішення в органу, відповідального за координацію виконання рішень міжнародної судової установи, якщо її немає у розпорядженні особи, яка подала заяву, - у разі подання заяви про перегляд судових рішень з підстави, передбаченої пунктом 2 частини першої статті 111-16 цього Кодексу.

5) документ про сплату судового збору (крім випадку подання заяви на підставі, встановленій пунктом 2 статті 111-16 цього Кодексу)

б) підтвердження повноважень особи, яка підписала і подає заяву.

Як бачимо, кодекс не вимагає надання підтвердження направлення копії скарги іншій стороні, а вимагає надавати такі копії в якості додатків до заяви.

Основним завданням скаржника у даному випадку є пошук підстав для оскарження у ВСУ. І якщо підстава встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом не викликає особливих запитань, то застосування іншої підстави – неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права, внаслідок чого ухвалено різні за змістом судові рішення у подібних правовідносинах – може призводити до ряду помилок при поданні заяви.

Розглянемо на прикладі найпоширенішу помилку. Так, сторона, проти якої судами попередніх інстанцій було винесене рішення про стягнення певної суми, знаходить у державному реєстрі судових рішень Постанову ВГСУ по аналогічній справі, в якій суд скасовує рішення місцевого господарського суду і постанову апеляційного господарського суду і вирішує направити справу на повторний розгляд до суду I інстанції. Тобто, на відміну від першої справи, у другій суд касаційної інстанції не відхилив касаційну скаргу, тому склалася ситуація, коли ухвалено різні за змістом судові рішення у подібних правовідносинах. Керуючись цим, заявник подає заяву про перегляд рішень Верховним судом України з підстав неоднакового застосування судом касаційної інстанції норм матеріального права. Помилка полягає в наступному. При передачі справи на повторний розгляд до суду I інстанції, наперед не відомо, яке рішення у цій справі буде остаточним і чи буде воно відрізнятися від тих рішень, які оскаржує наш заявник. Тобто, по-суті справа з аналогічними правовідносинами не є вирішеною, тому не можна стверджувати, що судом були чи не були порушені норми матеріального права. Тому задля того, щоб у сторони виникло право на оскарження у цьому випадку по аналогічній справі рішення має бути не тільки протилежним, а й таким, що вступило у законну силу.